

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. Quomodo Deus ad peccatum concurrat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

forma. neg. ant. ad prob. dist. ant. hoc est, non ageret contra legem superioris. conc. ant. non ageret moraliter inhonestè contra regulam omnium honestatis, & legem sibi ipsi indispensabiliter latam. neg. ant. & conf. Ageret enim Deus contra legem, quam sibi necessariò statuit, scilicet legem nihil agendi dedecens, nihil destrutivum supremæ suæ sanctitatis, & auctoritatis; hoc enim necessariò Deus, & essentialiter odit, & essentialiter non vult. Ad summum in eo casu Deus ageret, & non ageret, contra suam voluntatem, adeoque fieret Chimæra, ex qua mea pace potest sequi altera. Ad confirm. conc. antec. neg. conf. sed de hac plura articulo sequenti.

64. Dices 1. DEUS non peccat causando peccatum; quia causat illud ex bono fine. Resp. neg. illatum. Non sunt facienda mala, ut eveniant bona, nec finis bonus excusat actionem ex se malam: quin imò juxta adversarios homo in eo casu non peccaret; cum se conformaret DEO ultimo fini, & nec contra, nec præter illum ageret. Dices 2. Homo potest ex prava intentione velle, quod DEUS vult ex bona. Resp. redire argumentum de illa ipsa intentione prava; an enim etiam hanc causavit DEUS, an non? si primum: illa intentio non fuit mala; quia conformis est ultimo fini: si secundum, tunc ruunt argumenta adversariorum, quibus scilicet probare volunt, DEUM causare omnes actiones, bonas, & malas.

ARTICULUS III.

Quomodo DEUS ad peccatum concurrat.

65. SUPpono, quòd DEUS influat immediatè in omnes effectus creaturarum; ita enim contra Durandum, Ludovicum à Dola, & adhuc unum, aut alterum apud Haunoldum, l. 2. tr. 2. num. 439. communissima Theologorum, & Philosophorum, imò & SS. Patrum assertio, adeò, ut sententia opposita, quæ Durandissimus vocatur, à quibusdam malè vapulet, & à S. Thoma in 2. dist. 37. q. 2. a. 2. in corp. dicatur duplici errori proxima. videatur hac de re Comptonus disp. 28. phys. sec. 1. Sed & hic influxus DEI ab omnibus auctoribus probatur ex Scripturis; nam 1. Cor. 12. v. 6. dicitur: *DEUS, qui operatur omnia in omnibus.* Joan. 1. v. 3. *Omnia per ipsum facta sunt.* Joan. 5. v. 17. *Pater meus usque modò operatur, & ego operor:* ergo DEUS operatur immediatè omnia; dicere enim, quòd tantum mediatè operetur, scilicet eatenus, quatenus produxit creaturas alias, quæ nunc immediatè operantur, esset valde improprie loqui: sicut si quis diceret: *Adam usque nunc generat homines.*

Dein SS. Patres (ad quorum mentem Scriptura exponi debet, ut definit Tridentinum sess. 4. decreto de editione, & usu sacrorum librorum) ista dicta intelligunt de immediato influxu. Sic S. August. epist. 146. sub finem: *Quomodo enim negare poterimus, DEUM etiam nunc operari cun-*

cta, quæ creantur; cum Dominus dicat: Pater meus usque nunc operatur? Quòd autem intelligat, DEUM immediatè operari, patet ex ejus dictis in Genes. ad liter. l. 5. c. 20. ubi ait: *Sunt, qui arbitrantur, tantummodo mundum ipsum factum à DEO, cætera jam fieri ab ipso mundo, sicut ille ordinavit, & jussit: DEUM autem ipsum nihil operari: contra quos profertur illa sententia Domini: Pater meus usque nunc operatur.*

S. Hieronymus adversus Pelagium ad Cresiphontem c. 3. graviter reprehendit Pelagium, tanquam ingratum, & sacrilegum, quòd negaverit, esse semper necessarium auxilium DEI, etiam ad actiones naturales, ad curvandum digitum, movendam manum, sedendum, ambulandum; cum tamen Pelagiani mediatum auxilium minimè negaverint. S. Anselm. l. de concord. præscientiæ, prædestinat. & liber arb. c. 1. sub finem. *Nulla res habet ullam potentiam volendi, aut faciendi, nisi illo dante ipsum quoque velle, quod aliquando justum est, aliquando injustum.* Videri de hac re plura possunt apud Suarez in Metaphys. disp. 22. num. 14. (ubi affert etiam antiquos Philosophos, idem asserentes) Bellarminum l. 4. de gratia & lib. arb. c. 4. & alios.

66. Prob. 2. idem suppositum ratione. Esse ens summè necessarium, à quo omnia alia immediatè dependere debeant, est aliqua perfectio simpliciter simplex: ergo DEO est attribuenda. consequ. est certa; antec. patet ex eo, quòd non possit ostendi ulla imperfectio mixta, ipsaque hæc perfectio sit melior, quam omnis cum ipsa impossibilis. subsumo: dependentia ista immediata aliud non est, quam dependentia à causa immediata: ergo omnia debent dependere à DEO, tanquam causa immediata, seu immediatè influente.

Nec dicas, esse ens, à quo omnia adæquatè dependent, etiam esse perfectionem simpliciter simplicem, adeoque DEO tribuendam: consequenter DEUM se solo omnia, & creaturas nihil, agere; negatur enim illatum; nam opponitur illud prædicatum majestati DEI, & juri Divino, ad cultum à creaturis exigendum: quod jus, vel quæ majestas, est æquè bona, nec tamen composibilis cum adæquata dependentia omnium creatorum à DEO; sic enim homines nihil possent agere, adeoque nec DEUM colere, nec amare. Plures rationes videre poteris apud Haunoldum l. 2. tr. 2. num. 446. & præsertim aliquam Doctoris mirabilis ingeniosam, quam ibi Haunoldus illustrat: an tamen solida sit, ipse examina: ego non fido. Quæ contrahunc influxum DEI universalem, præcindendo ab influxu in peccata, objici solent, suppono soluta in physica, ubi hæc quæstio solet agitari: nobis ad magis Theologica, & primum hujus articuli scopum properandum. Supposito igitur hoc influxu DEI universali.

67. Dico. DEUS, licet physicè influat in actionem peccaminosam, cui identificata est malitia formalis peccati commissionis, tamen non est causa peccati. ita omnes ii, qui nobiscum tenent conclusionem n. 27. statutam, & insuper Lugo, ac alii, qui nostram sententiam non putant ex hoc capite impugnandam. Per causam autem hic intelligimus non id, quod tantum quomodocunque influit in effectum, sed

sed id, cui in genere morali, tanquam auctori, effectus attribuitur, & quod dici potest auctor effectus: sive intelligimus causam per se, & simpliciter dictam: non tantum causam per accidens, quæ non dicitur simpliciter causa, sed tantum ut ait Haunold. l. 2. tr. 2. n. 459. cum addito, per accidens sensum alienante.

68. Prob. conclusi. Si quis dat alteri potentiam proximam, & sufficientem ad bonum usum, atque hunc ipsum intendit, ac suadet, vel præcipit: e contra verò ab usum, quem absolute impedire non tenetur, serio prohibet, quamvis interim illi alteri libertatem, ac determinationem relinquat, atque, cum determinante ad ab usum prohibitum, concurrat contra suam inclinationem, talis nec est auctor, nec simpliciter causa illius ab usus, sed ad summum est causa physica per accidens: atqui DEUS ita se habet, quoad influxum cum creatura rationali, in peccatum: ergo.

Prob. 2a. exemplis 1. Si sacerdos, privatus sciens, hominem indigne ad communionem accedere, tamen, ne eum infamet, ei sacramentum hostiam cum aversione à sacrilegio dat, non est causa sacrilegii. 2. Si superior dat pecunias subdito, cum mandato, ut bene expendat, licet prævideat, ab usum illicitum, si hunc gravibus de causis non tenetur impedire, non est causa illius. 3. Si puella, accedens ad sacrum, prævidet suo accessu scandalum accipiendum à juvene, quod ei quidem displicet, sed certe non semper impedire tenetur, si in tali casu juvenis labatur, puella non est causa ruinæ. Similia passim occurrunt apud auctores. Imò, ut rectè Haunoldus l. 2. tr. 2. n. 459. si quis contra suam intentionem, concursu in actu primo indifferente, ad aliquem effectum concurrat, & postea sibi, tanquam causæ, gloriam ejus arrogare velit, solemus eum reprimere, dicendo, quod se habuerit per accidens. Et sic sæpe hostis, dum alteri voluit nocere, profuit. Sic aliquando incarceratus liberatus est podagræ: non tamen propterea inimico incarceranti debuit grates, tanquam medico suo.

Confirm. eadem 2a. S. August. l. 5. de civ. DEI. c. 9. prope finem. ita loquitur: *Male quippe voluntates ab illo DEO non sunt; quoniam contra naturam sunt, quæ ab illo est.* & c. 8. dixerat: *A quo DEO sunt omnes potestates, quamvis ab illo non sint omnium voluntates.* & l. de spir. & liter. c. 31. *Nusquam autem legimus in Sanctis Scripturis: Non est voluntas nisi à DEO: & rectè non scriptum est, quia verum non est; alioquin etiam peccatorum, quod absit, auctor est DEUS.* Plura habet Suarez in Opusculis Opusc. 1. de concursu DEI, l. 2. c. 2. à n. 24. sublimo: sed voluntates sunt aliquid positivum, & omnis positiva entitas, à DEO producitur: ergo etiam voluntates: & tamen S. August. dicit, eas non esse à DEO, sive, hunc non esse causam: quod non est verum, nisi in hoc sensu, quod DEUS non concurrat, tanquam causa determinans, & cum inclinatione: sed tanquam causa determinata, & contra suam inclinationem, adeoque tantum, tanquam causa per accidens: ergo ab eo, qui ita concurrat, non est dicenda res esse, nec ipse dicendus est causa simpliciter dicta rei illius.

69. Prob. jam etiam min. prioris syllogismi. n. 68. positi. DEUS 1. dat homini libertatem in actu primo, & auxilia, saltem sufficientia, ad vitandum peccatum, & faciendum bonum. 2. Desiderat, & jubet, promissis, & penis incitat, ut homo bene, certè non malè agat. 3. Aversatur omne malum, atque peccatum odio essentiali. 4. Relinquit tamen homini liberam determinationem, ut possit pro libitu, bene, vel malè agere. 5. Hinc offert ei concursum indifferenter, quæ creatura uti possit pro libitu, ad malum, & bonum: non tamen eum offert animo indifferenti, ita, ut DEO perinde sit, sive homo bene, sive malè operetur: sed, ut inclinet ad bonum, malum autem duntaxat permittat: unde nec disjunctivè vult malum, quod tantum permittit.

Ulterius 6. DEUS non tenetur impedire actum liberum malum, etsi prævideat secutura; aliàs enim nemo præcepta Divina transgredi posset: nec esset beatus, qui potuit transgredi, & non est transgressus. Eccles. 31. v. 10. repugnaret justitia DEI vindicativa, & omnes perfectiones Divinæ, quarum exercitium peccatum præsupponit: tolleretur etiam libertas humana ad peccandum; nam hæc ipsa necessitas in DEO, impediendi omne peccatum, esset necessitas antecedens, & tolleretur omnem indifferentiam actus primi, respectu creaturarum; esset enim metaphysica necessitas, excludens omnem actum malum, & inimpedibilis, non tantum ab homine, sed etiam à DEO. 7. Tandem DEUS quidem cum creatura, ad malum se liberè determinante, etiam ipse concurrat physice; quia sine ipsius concursu creatura nihil posset facere: non tamen concurrat, ut determinans, seu liberè immediate actum eliciens, sed ut determinatus à creatura, sicut explicatum est in tract. de DEO, quando actum de prædeterminatione.

70. Confirm. conclusio. Etiam si dicatur, malitiam peccati stare in pura negatione, tamen necessariò debet dici, malitiam radicalem stare in ipso actu libero malo, cum quo est connexa, vel quem sequitur privatio debitæ rectitudinis: insuper debet admitti, quod DEUS physice causet illum actum: ergo, nisi recurratur ad nostram responsionem, etiam adversarii non possunt explicare, quare DEUS non sit causa peccati, antec. non negatur, consequ. probatur. Privatio ipsa, seu negatio, in se non est capax physici influxus, & propriè non producitur, nec à DEO, nec à creatura: & creatura ideo est culpabilis; quia producit actum liberum, quem necessariò sequitur privatio: ergo, nisi dicatur, DEUM aliter, ac creaturam, influere in illum actum, tunc vel DEUS etiam erit auctor peccati, vel neque creatura erit auctor illius: quod utrumque est falsum. Nec dicas, DEUM non teneri impedire privationem; nam posito actu libero malo, nec creatura tenetur illam impedire; quia est aliquid impossibile, ad quod nemo tenetur: adeoque creatura tantumatenus tenetur impedire privationem, quatenus tenetur impedire actum.

71. Si dicas, DEUM non teneri impedire actum. Resp. Tenetur eum impedire, saltem ita, ut non fiat ex ejus determinatione, vel inclinatione: sicut etiam creatura debet talem actum

actum impedire, ne fiat ex propria determinatione; si enim fieret necessarium à creatura, e. g. si ab alio determinaretur, vel necessitaretur, non esset ei imputabilis ad culpam: ergo tandem debet recurri ad diversum modum influendi inter DEUM, & creaturam: qui diversus modus etiam excusaret creaturam, si scilicet ipsa quoque, non ut determinans influeret. Hoc tamen magnum discrimen adhuc est inter DEUM, & creaturam, quod DEUS possit liberè permittere, se determinari ad influendum; quia non tenetur impedire hanc determinationem, ut probatum *n. præced.* contra creaturam rarissimè potest liberè permittere, se determinari ad influendum, vel concurrendum ad actum malum. Ex quibus omnibus tandem collige, DEUM, etsi physicè in actum peccaminosum (qui est realiter malitia formalis peccati) influat, tamen non esse causam illius simpliciter dictam, nec in eum actum, vel in eam malitiam, moraliter, aut imputabiliter influere, sed actum illum, & malitiam, in sensu morali purè permittere.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

72. **O**B. 1. DEUS prævidet actum malum, ex sua cooperatione secuturum, & insuper potest eum impedire, si velit: ergo non tantum se habet per accidens. Resp. neg. conseq. Sæpe potest quis prævidere aliquid mali, ex sua actione secuturum, & tamen non est causa per se illius, ut patet in exemplo sacerdotis, indigno præbentis sacram Eucharistiam, & puellæ accedentis ad sacrum &c. de quibus *n. 68.* Dummodo scilicet quis non possit, vel non teneatur actum, vel effectum impedire, non est causa effectus, si actionem suam ponat ex alio fine, & cum aversione ab eo effectum: DEUS autem, licet posset impedire peccatum, tamen non tenetur id impedire *ex n. 69.*

Nec Dicas, DEUM esse causam necessariam, adeoque causam per se; nam causa necessaria potest dupliciter sumi. Primò dicitur causa necessaria illa, quæ necessariò ex natura sua agit, v. g. sol, dum lucem producit: & hæc est in genere physico causa per se: sed talis non est DEUS, qui liberè dat saltem actum primum proximum, & libertatem mediatam exercet. Secundò, causa necessaria etiam dicitur illa, sine cuius influxu effectus non potest dari, quæque ex conditione causæ universalis, debet in omnes effectus influere: & talis causa quidem est DEUS: verum hæc causa necessaria non est necessariò causa per se, sed, si non aliter influit, quam DEUS, est causa tantum per accidens.

73. Ob. 2. DEUS liberè determinat ad individuum peccati: ergo etiam ad speciem actus mali, sive ad ipsum actum: ergo non tantum agit per accidens, sed per se. prob. antec. species, & individuum sunt realiter idem: ergo cum DEUS determinet ad unum, determinat etiam ad alterum. Confirm. Si DEUS non determinaret ad actum in specie, tunc ideo; quia est causa universalis: hæc ratio nil probat: ergo.

prob. mi. sol etiam est causa universalis, & tamen non tantum determinat ad effectum, secundum gradum genericum, sed etiam secundum gradum specificum: ergo. Resp. om. ant. quod posse negari ostendi *tr. de DEO num. 604.* dist. conf. DEUS determinat ad speciem eodem modo, quo ad individuum. conc. conf. diverso modo. neg. conseq. ad prob. dist. ant. species adæquatè sumpta, & individuum, sunt realiter idem. neg. antec. species inadæquatè sumpta, sive hic gradus specificus. conc. ant. & sub priori distinctione conc. vel neg. conseq.

74. Hæc obiectio solet solvi in Logica, agendo de distinctione Scotistica, ad quam me possem remittere: ut tamen rem aliquantum explicem, noto, gradum genericum, adæquatè sumptum, esse realiter inadæquatè distinctum à specifico, & specificum ab individuali; nam gradus e. g. animalis, adæquatè, sive secundum totam latitudinem sumptus, convenit pluribus realiter distinctis, quam gradus hominis, & gradus hominis specificus convenit pluribus, quam predicatum individuale Petri: at verò gradus genericus, vel specificus, inadæquatè sumptus, sive restrictus ad hoc individuum Petri, non convenit pluribus; nec enim hæc animalitas, aut humanitas, quæ est Petri, realiter convenit alteri, quam Petro, sed sunt realiter idem: unde, quicquid realiter verificatur de uno, verificatur etiam de altero.

Attamen in sensu formali, qui ordinariè tenet in gradum adæquatè sumptum, non dicitur DEUS determinare ad speciem, e. g. DEUS non determinat, ut ignis potius producat ignem, quam aquam; quia ad hoc determinat ignis, qui per naturalem suam exigentiam petit, potius producere ignem, quam aquam: at verò dicitur DEUS determinare ad individuum; quia determinat, ut ex multis individuis igneis, hoc potius producat, quam aliud producat. Nulla autem est in his contradictio: non determinare, ut potius producat ignis, quam aqua (& par est ratio de actu bono, vel malo) & determinare, ut, supposito, quod aliquis ignis debeat produci, hic potius producat, quam alius: sicut nulla est contradictio in hoc, quod e. g. senatus determinet tres, ex quibus eligatur aliquis ad certum officium: non autem determinet unum in individuo, sed ad hunc determinet totus populus, per pluralitatem votorum.

Quod si autem etiam aliqua contradictio foret, ea caderet super duo realiter distincta, hoc est, super duos actus voluntatis diversos, quorum unus ad speciem, alter ad individuum determinat: sicut, si formaliter cognoscitur animal, non autem rationale, dantur etiam duæ cognitiones, realiter distinctæ. Unde, etiam si DEUS dicatur determinare ad individuum, & non ad speciem, nulla est contradictio, aut distinctio in objecto, sed tantum in determinationibus, quarum una competit DEO, non altera: verbo: per hoc, quod DEUS dicatur, non determinare ad speciem, sed tantum ad individuum, tantum significatur, quod DEUS non quidem determinet absolute, & efficaciter, ut potius actus in hac specie, quam in alia producat, sed hanc determinationem relinquat creaturæ: at verò, ex suppositione, quod creatura determinet, ut potius